

УДК 811.111'367.335'42

ЗМІНА ФОНУ І ФІГУРИ В ТРЬОХКОМПОНЕНТНИХ СКЛАДНОСУРЯДНИХ РЕЧЕННЯХ ІЗ ВКРАПЛЕННЯМ ПІДРЯДНОСТІ (на матеріалі публічних промов Б. Обама і Д. Кемерона)

А.Ю. Понікарьова, канд. філол. наук (Харків)

У статті обґрунтовуються методологічні засади та пропонуються методичні інструменти когнітивно-дискурсивного аналізу складних синтаксичних конструкцій на матеріалі промов Б. Обама і Д. Кемерона. Інструментарій когнітивних операцій управління увагою застосується для виявлення патернів зміни фону і фігури у трьохкомпонентних складносурядних реченнях із вкрапленням підрядності. Виявлено три базові структурно-семантичні типи синтаксичного аранжування, що лежать в основі утворення трьохкомпонентних складносурядних речень із вкрапленням підрядності в публічних промовах Б. Обама і Д. Кемерона: структурно-сміслові інкорпорування, смислове інкорпорування та ланцюжкове приєднування. Взаємодія цих базових типів аранжування складних речень пояснюється в термінах когнітивних операцій управління увагою.

Сміслові інкорпорування є нелінійним типом підрядного зв'язку, де підрядна предикація слугує фоном, що визначає час, причину / передумову або епістемічну рамку події, вираженої головною предикацією, яка функціонує як фігура. Структурно-сміслові інкорпорування та ланцюжкове приєднування є лінійними типами зв'язку, де попередня предикація в синтагматичному ланцюжку слугує фоном для інтерпретації наступної предикації, яка функціонує як фігура.

У реченні, побудованому за участі структурно-сміслового інкорпорування та ланцюжкового приєднування фокус уваги рухається прогресивно у процесі розгортання синтагматичного ланцюжка, оскільки цим базовим типам синтаксичного зв'язку притаманний лінійний тип зміни фону і фігури. У реченні, яке включає смислове інкорпорування, фокус уваги визначається позицією головної клаузи смислового інкорпорування і, відповідно, має прогресивний або регресивний характер.

Ключові слова: когнітивні операції управління увагою, ланцюжкове приєднування, підрядність, структурно-сміслові інкорпорування, смислове інкорпорування, сурядність, фігура, фон.

Поникарева А.Ю. Смена фона и фигуры в трехкомпонентных сложносочиненных предложениях с вкраплением подчинения. В статье обосновываются методологические принципы и предлагаются методические инструменты когнитивно-дискурсивного анализа сложных синтаксических конструкций на материале публичных выступлений Б. Обама и Д. Кемерона. Инструментарий когнитивных операций управления вниманием применяется для выявления паттернов смены фона и фигуры в трехкомпонентных сложносочиненных предложениях с вкраплением подчинения. Выявлено три базовых структурно-семантических типа синтаксического аранжирования, лежащего в основе образования трехкомпонентных сложносочиненных предложений с вкраплением подчинения в публичных выступлениях Б. Обама и Д. Кемерона: структурно-смысловое инкорпорирование, смысловое инкорпорирование и цепочное присоединение. Взаимодействие этих базовых типов аранжирования сложных предложений объясняется в терминах когнитивных операций управления вниманием.

Смысловое инкорпорирование является нелинейным типом связей подчинения, где подчиненная предикация служит фоном, определяющим время, причину / предусловие или эпистемическую рамку события, выраженного главной предикацией, функционирующей как фигура. Структурно-смысловое инкорпорирование

и цепочное присоединение являются линейными видами связи, где предыдущая предикация в синтагматической цепочке служит фоном для последующей предикации, функционирующей как фигура.

В предложении, построенном при участии структурно-смыслового инкорпорирования и цепочного присоединения, фокус внимания движется прогрессивно по мере разворачивания синтагматической цепочки, благодаря линейному типу смены фона и фигуры, свойственному этим базовым типам синтаксических связей. В предложении, включающем смысловое инкорпорирование, фокус внимания определяется позицией главной клаузы смыслового инкорпорирования и, соответственно, имеет прогрессивный или регрессивный характер.

Ключевые слова: когнитивные операции управления вниманием, подчинение, смысловое инкорпорирование, сочинение, структурно-смысловое инкорпорирование, фигура, фон, цепочное присоединение.

Ponikaryova A.Y. Ground-figure change in three-component parataxis syntactic structures including hypotaxis. The article introduces theoretical and methodological underpinnings and methodical tools of the cognitive-discursive analysis of complex syntactic constructions used in public speeches of B. Obama and D. Cameron. It deploys the instruments for attention cognitive construal operations analysis to identify the patterns of the ground-figure change in three-component parataxis syntactic structures including hypotaxis. Featured in public speeches of B. Obama and D. Cameron there are three types of semantic relations involved in constructing three-component parataxis syntactic structures including hypotaxis: structural-semantic incorporation, semantic incorporation and chain attachment. These types of syntactic relations are viewed in terms of cognitive construal operations of attention control.

Semantic incorporation represents a nonlinear type of hypotaxis relations where the subordinate predication serves as the ground setting the time, cause / precondition or epistemic framework of the event, expressed by the main predication functioning as the figure. Structural-semantic incorporation and chain attachment are linear types of hypotaxis relations where preceding predication in the syntagmatic chain contains information serving as the ground for the interpretation of the subsequent predication, functioning as the figure.

In a sentence built by structural-semantic incorporation and chain attachment the focus of attention is moved progressively in a syntagmatic chain. It is explained by the linear type of ground-figure change, characteristic of the types of syntactic arrangement engaged. In a sentence involving semantic incorporation the focus of attention is determined by the position of the main clause, introduced by semantic incorporation. So the focus of attention can move progressively and regressively.

Keywords: attention cognitive construal operations, chain attachment, figure, ground, hypotaxis, parataxis semantic incorporation structural-semantic incorporation.

1. Вступ

У контексті когнітивно-дискурсивної спрямованості сучасних мовознавчих студій увага дослідників все частіше фокусується на механізмах мовленнєвого впливу, серед яких ключовим є управління увагою аудиторії, що пояснює актуальність нашої роботи.

Мета статті полягає у встановленні закономірностей зміни фону і фігури в трьохкомпонентних складносурядних реченнях із вкрапленням підрядності в публічних промовах Б. Обама та Д. Кемерона.

Завдання включають: 1) виявлення базових структурно-семантичних типів синтаксичного аранжування складних речень в публічних промовах Б. Обама і Д. Кемерона; 2) встановлення конфігу-

рацій базових структурно-семантичних типів в трьохкомпонентних складносурядних реченнях із вкрапленням підрядності; 3) розкриття когнітивних операцій управління увагою, що лежать в основі різних типів структурно-семантичного аранжування аналізованих структур.

Об'єктом дослідження є конфігурації базових структурно-семантичних типів семантичного зв'язку в трьохкомпонентних складносурядних реченнях із вкрапленням підрядності в публічних промовах Б. Обама і Д. Кемерона, а предметом – когнітивні операції управління увагою аудиторії, що забезпечуються цими конфігураціями.

Матеріалом дослідження служать 500 трьохкомпонентних складносурядних речень із вкрапленням підрядності, вилучених із транскриптів публіч-

них промов Барака Обама і Девіда Кемерона в період 2010 – 2015 рр.

У більшості лінгвістичних досліджень складні синтаксичні структури розглядаються із застосуванням інструментів структурно-семантичного аналізу. За межами таких описів залишаються когнітивні операції управління увагою аудиторії, які лежать в основі мовленнєвого впливу й визначають патерни аранжування предикацій у складно-підрядні, складносурядні, складнопідрядно-сурядні і складносурядно-підрядні структури.

Гіпотеза дослідження полягає в тому, що складні речення різних структурно-семантичних типів в публічних промовах двох англійських політичних лідерів мають різний потенціал мовленнєвого впливу, який залежить від лінійної або нелінійної схеми зміни фону і фігури (фокусу уваги).

2. Семантико-когнітивні характеристики трьохкомпонентних складносурядних речень із вкрапленням підрядності

Трьохкомпонентні складносурядні речення із вкрапленням підрядності в публічних промовах Б. Обама і Д. Кемерона будуються на основі різних конфігурацій трьох базових структурно-семантичних типів синтаксичного зв'язку: структурно-сміслового інкорпорування, смислового інкорпорування та ланцюжкового приєднання [1].

Структурно-смісловий і смісловий інкорпорування є зв'язками підрядності.

У випадку **структурно-сміслового інкорпорування** клауза, яка йде першою в синтагматичному ланцюжку (як правило, головна), демонструє як структурну, так і сміслову незавершеність, що усувається наступною (підрядною) клаузою; має місце фіксована позиція клауз. Такий зв'язок є характерним для складнопідрядних речень з підрядними клаузами у функціях: *предикативу* (*That's what helps set us apart as a nation* (Obama 2)), *додавки* (*Again I believe we should reject this argument* (Cameron 1)), *означення* (*We have even tolerated these segregated communities behaving in ways that run counter to our values* (Cameron 2)). До цього типу відносяться і складнопідрядні речення з підрядними клаузами у функції *підмета* (*What comes of this moment is up to us* (Obama 2)), проте в таких реченнях головна клауза слідує за підрядною.

У випадку **сміслового інкорпорування** позиції головної та підрядної клауз в синтагматичному ланцюжку не фіксовані; вони зберігають відносну структурну повноцінність, хоча підрядній клаузі властива смістова незавершеність, що усувається головною клаузою. Смістова інкорпорування лежить в основі складнопідрядних речень з підрядними клаузами у функції обставин: *часу* (*When I took office, our projected deficit was more than \$1 trillion* (Obama 1)); *умови* (*If the United Nations Charter is to have any value in the 21st century we must now join together to support a rapid political transition* (Cameron 3)), *причини* (*And it will be harder because we will argue about everything* (Obama 2)), *допустовості* (*Whether they are violent in their means or not, we must make it impossible for the extremists to succeed* (Cameron 2)).

Ланцюжкове приєднання є зв'язком сурядності: предикації структурно автономні; порядок слідування предикацій фіксований. Термін «приєднання», відображає відносну структурну автономність предикацій, що об'єднуються в складні речення, на контрасті з терміном «інкорпорування», що акцентує структурну та/або сміслову взаємозалежність таких предикацій. У логіко-смісловому відношенні ланцюжкове приєднання базується на зв'язках: 1) *сурядності* (*сполучних*) (*This will put advanced technologies in the hands of our troops and it will mean more jobs for workers in both our countries* (Obama 1)) і *протиставних* (*We increased spending dramatically for two wars and an expensive prescription drug program – but we didn't pay for any of this new spending* (Obama 3)) і 2) *підрядності* (*причини*) (*There will be tough fighting ahead, and the Afghan government will need to deliver better governance* (Obama 2)), *часу* (*Thirty-seven days later, Plan B succeeded, and the miners were rescued* (Obama 2)) й *допустовості* (*All three agreements asked for shared responsibility and shared sacrifice, but they largely protected the middle class, our commitments to seniors, and key investments in our future* (Obama 4)).

Когнітивний аналіз складного синтаксису Д. Кемерона і Б. Обама здійснюємо в термінах когнітивних операцій управління увагою [4–9]. У когнітивній психології та лінгвістиці увага розглядається як складний психологічний феномен, який мо-

делюється в термінах активації концептуальних структур нейронної сітки, що репрезентує гіпотетичну модель мозку [3, с. 134]. За визначенням У. Чейфа, увага є фокусом свідомості (the focus of consciousness), об'єктом вибору [2, с. 26–30]. Крім того, У. Чейф використовує термін «сфера уваги» (scope of attention) у значенні «периферія свідомості, що забезпечує доступ до певної інформації» [там само, с. 29].

Уважаємо, що терміни «фокус» і «сфера» уваги корелюють з термінами «фігура» і «фон», які були запозичені з когнітивної психології Л. Талмі для пояснення просторових відношень між об'єктами референції.

Л. Талмі виділяє такі градуальні ознаки фону, як більш знайоме місце розташування, більший розмір, стаціонарність, складніша структурна організація, приналежність до заднього плану, більш рання поява на місці події / у пам'яті. Фігура ж характеризується менш знайомим місцем розташування, меншим розміром, більшою мобільністю, структурною простотою, «випуклістю» (приналежністю до переднього плану), пізнішою появою на місці події / у пам'яті [9, с. 315–316].

З усіх перерахованих характеристик для аналізу складного синтаксису найбільш релевантним видається зіставлення таких ознак фону і фігури як більш рання – пізніша поява об'єкта на місці події / у пам'яті. Наявність цих ознак дозволяє співвіднести фон із темою (рання поява об'єкта на місці події / у пам'яті – вже відома інформація), а фігуру – з ремою (пізніша поява об'єкта на місці події / у пам'яті – нова інформація, що виникає у процесі розгортання синтагматичного ланцюжка мовлення).

Саме за таким принципом Л. Талмі пояснює асиметрію взаємовідносин між подіями, які описуються головною й підрядною клаузами складнопідрядних речень обставини часу типу *I read while she sewed*: дія, що відображується пропозиційним змістом підрядної клаузи, співвідносна з фоном (причиною або передумовою) по відношенню до дії, що відображається пропозиційним змістом головної клаузи, співвідносною з фігурою [6–9].

Результати аналізу комунікативного потенціалу виділених структурно-семантичних типів складних речень в термінах когнітивних операцій управління увагою (сфера уваги / фон і фокус уваги / фігура)

показують, що структурно-семантичний тип зв'язків між предикаціями складних речень визначає лінійність / нелінійність схеми розподілу уваги.

У трьохкомпонентних складносурядних реченнях із вкрапленням підрядності в публічних промовах Б. Обама і Д. Кемерона взаємодія ланцюжкового приєднання і структурно-сміслового інкорпорування за принципом додавання інформації відбувається за умови вкраплення підрядності в ініціальну предикацію: **[I=G1: [M=G2(PR)=F2/G2 [S=F2/G2]] and [A=F1]]** (тут і далі: I – незалежна предикація сурядності (independent clause); M – головна клауза (main clause); S – підрядна клауза (subordinate clause); PR точка референції (point of reference), тобто ініціальний фокус уваги, що відкриває доступ до сутностей, які перебувають в рамках сфери уваги (за Р. Ленекером [5, ch. 6]), співвідносна із членом попередньої клаузи, від якого структурно і семантично залежить підрядна клауза означення; G – фон (ground); F – фігура (figure)): *We're selling acres of federal office space that hasn't been used in years, and we'll cut through red tape to get rid of more* (Obama 4); *All 48 ISAF nations today reaffirmed our enduring commitment to a mission that is crucial to our national security, and we agreed today to enter a new phase in the campaign* (Cameron 2).

Складносурядне речення такого типу складається з двох структурно-сміслових складників, об'єднаних ланцюжковим приєднанням. Перша і друга предикації об'єднуються структурно-смісловим інкорпоруванням, і, відповідно, утворюють цільний блок, в якому є свої фон і фігура. Враховуючи нерозривний структурно-смісловий зв'язок першої та другої предикацій, закріпленої наявністю спільної точки референції, пропозиційний зміст першої предикації (фону) утримується в безпосередньому доступі для інтерпретації пропозиційного змісту другої предикації (фігури). Третя предикація включається в речення ланцюжковим приєднанням і є відносно самостійним структурним компонентом, який надає інформацію за принципом додавання. З появою нової інформації фігура пересувається вперед на третю предикацію, а пропозиційний зміст блоку слугує фоном для інтерпретації її пропозиційного змісту. Відповідно, в термінах когнітивних операцій розподілу уваги в цій конфігурації спостерігається

прогресивний рух фокусу уваги по мірі розгортання синтагматичного ланцюжка.

Взаємодія ланцюжкового приєднування і структурно-сислового інкорпорування за принципом комбінування інформації відбивається у такій конфігурації [I=G1 and A=F1: [M=G2 [=F2]]] / [I=G1; A=F1: [M (PR)=G2 [S=F2]]]: *I'm in regular touch with senior management at BP, and the President is, too, to make sure that happens* (Cameron 1); *But after investing in better research and education, we didn't just surpass the Soviets; we unleashed a wave of innovation that created new industries and millions of new jobs* (Obama 5).

У цьому складному реченні друга і третя предикації об'єднуються структурно-сисловим інкорпоруванням і, відповідно, складають блок, в якому є фон і фігура. Цей структурно-сисловий блок і перша предикація зв'язуються в речення на основі ланцюжкового приєднування за принципом комбінування інформації. Предикації структурно залежать одна від одної. Інформація, що міститься в попередній предикації, складає фон для інформації наступної предикації і при цьому утримується в безпосередньому доступі.

Взаємодія ланцюжкового приєднування і структурно-сислового інкорпорування і сислового інкорпорування складає таку конфігурацію: [[I=G1: [[M=F2] S=G2]] and [A=F1]]: *We'll give our support to Kofi Annan as he makes the case for that transition, and we are ready to work with Russia and China for the same goal, including through a new United Nations Security Council resolution* (Cameron 1); *At the same time, we're renewing our commitment to improve maternal health and preventable deaths of children, and supporting the Global Fund for AIDS, TB and Malaria, so that we can realize our goal, and that's the beginning of the end of AIDS* (Obama 5).

Складносурядне речення такого типу складається із двох структурно-сислових компонентів, що поєднуються ланцюжковим приєднуванням. Перша і друга предикації складають блок, в якому предикації об'єднуються сисловим інкорпоруванням: перша виконує функцію головної, а друга – підрядної часу/мети. У термінах когнітивних операцій розподілу уваги підрядна клауза складає фон для інтерпретації інформації головної клаузи. Відповідно, на цьому лінійному відрізку розгортання

дискурсу спостерігається регресивний рух фокусу уваги. Оскільки третя предикація вбудовується в речення на основі смислових відношень додавання інформації, далі спостерігається лінійний рух фокусу уваги уздовж синтагматичного ланцюжка.

Взаємодія ланцюжкового приєднування і структурно-сислового інкорпорування відбувається і за принципом протиставлення: [[I=G1: [M (PR)=G2 [S=F2/G2] (I/M) =F2/G2]] but [A=F1]]: *I thought the beer we got was excellent – but I did drink it cold* (Obama 1).

У термінах операцій когнітивного конструювання ця конфігурація схожа із взаємодією структурно-сислового інкорпорування і ланцюжкового приєднування за принципом додавання інформації з тією різницею, що нанизування інформації базується на протиставленні.

3. Висновки

Таким чином, трьохкомпонентні складносурядні речення із вкрапленням підрядності в публічних промовах Б. Обами і Д. Кемерона утворюються на основі ланцюжкового приєднування, що спирається на логіко-сислові зв'язки сурядності. Ланцюжкове приєднування включає в речення як окремі предикації, так і блоки, у структурі яких предикації об'єднуються структурно-сисловим і сисловим інкорпоруванням.

У конфігураціях, що спираються на некаузальні логіко-сислові зв'язки (ланцюжкове приєднування і структурно-сислове інкорпорування), зміна фону і фігури має лінійну природу. За наявності каузальних зв'язків (ланцюжкове приєднування і сислове інкорпорування) спостерігається як лінійний, так і нелінійний рух фокусу уваги. Лінійний прогресивний рух має місце у конфігураціях з фінальною позицією клаузи каузації. У конфігураціях з ініціальною позицією головної клаузи має місце регресивний рух фігури на відповідних відрізках синтагматичного ланцюжка.

Перспективи дослідження пов'язуємо зі встановленням ролі аргументативного і сугестивного синтаксичного аранжування у різних типах англійського персуазивного дискурсу (зокрема, рекламного, релігійного, публіцистичного, психотерапевтичного), а також в межах одного й того самого типу дискурсу в різних лінгвокультурах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мартынюк А.П. Когнитивно-дискурсивный инструментальный анализа сложноподчиненного синтаксиса англоязычного политического дискурса [Электронный ресурс] / А.П. Мартынюк., А.Ю. Поникарева // Когниция, коммуникация, дискурс : междунар. электрон. сб. науч. ст. – 2013. – № 7. – С. 68–80. – Режим доступа : <https://sites.google.com/site/cognitiondiscourse/vypuskn07-2013/martynuk-a-p-ponikareva-a-u>. 2. Chafe W.L. Discourse, consciousness and time: the flow and displacement of conscious experience in speaking and writing / W.L. Chafe. – Chicago : Chicago University Press, 1994. – 327 p. 3. Croft W. Cognitive Linguistics / W. Croft, D.A. Cruse. – Cambridge : Cambridge University Press, 2004. – 356 p. 4. Langacker R.W. Foundations of Cognitive Grammar : Theoretical prerequisites / R.W. Langacker. – Stanford : Stanford University Press, 1987. – Vol. 1. – 395 p. 5. Langacker R.W. Grammar and conceptualization. / R.W. Langacker. – Berlin: Mouton de Gruyter, 1999. – 433 p. 6. Talmy L. Semantic structures in English and Atsugewi. Ph. D. dissertation, Department of Linguistics, Un-ty of California, Berkeley, 1972. 7. Talmy L. Rubber sheet cognition in language / L. Talmy // Papers from the 13th Regional Meeting, Chicago Linguistic Society ; [ed. W.A. Beach]. – Chicago : Chicago Linguistic Society, 1977. – P. 612–628. 8. Talmy L. The relation of grammar to cognition / L. Talmy // Topics in cognitive linguistics ; [ed. B. Rudzka-Ostyn]. – Amsterdam : John Benjamins, 1982. – 165–205. 9. Talmy L. Toward a cognitive semantics / L. Talmy. – Cambridge (Mass.); L. : A Bradford Book, The MIT Press, 2000. – Vol. 1. Concept Structuring Systems. – 565 p.

ІЛЮСТРАТИВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Cameron 1 = David Cameron and Obama Press Conference; July 20, 2010. [Electronic resource]. Access: http://blogs.suntimes.com/sweet/2010/07/obama_cameron_press_conference.html 2. Cameron 2 = David Cameron's Speech on Radicalisation and Islamic Extremism; February 5, 2011. [Electronic resource]. – Access : <http://www.newstatesman.com/blogs/the-staggers/2011/02/terrorism-islam-ideology> 3. Cameron 3 = David Cameron's speech to the Conservative Party Conference 2012; October 10, 2012. [Electronic resource]. – Access: <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/conservative-party-conference-2012-in-birmingham-full-transcript-of-david-camersons-speech-8205536.html> 4. Obama 1 = David Cameron and Obama Press Conference; July 20, 2010. [Electronic resource]. – Access: http://blogs.suntimes.com/sweet/2010/07/obama_

[cameron_press_conference.html](http://blogs.suntimes.com/sweet/2010/07/obama_cameron_press_conference.html) 5. Obama 2 = President Barack Obama's State of the Union address; January 25, 2011. [Electronic resource]. – Access: <http://www.americanrhetoric.com/barackobamaspeeches.htm> 6. Obama 3 = President Barack Obama's Address on the Violence in Libya; February 23, 2011. [Electronic resource]. – Access: <http://www.americanrhetoric.com/barackobamaspeeches.htm> 7. Obama 4 = President Barack Obama's Speech to the American-Israel Public Affairs Committee; March 04, 2012. [Electronic resource]. – Access: <http://www.americanrhetoric.com/barackobamaspeeches.htm> 8. Obama 5 = President Barack Obama's Clinton Global Initiative Speech on Human Trafficking; September 25, 2012. [Electronic resource]. – Access : <http://www.americanrhetoric.com/barackobamaspeeches.htm>

REFERENCES

Chafe, W.L. (1994). *Discourse, consciousness and time: the flow and displacement of conscious experience in speaking and writing*. Chicago: Chicago University Press.

Croft, W. and Cruse, D.A. (2004). *Cognitive Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Langacker, R.W. (1999). *Grammar and conceptualization*. Berlin: Mouton de Gruyter.

Langañker, R.W. (1987). *Foundations of Cognitive Grammar. (Vol. 1). Theoretical prerequisites*. Stanford: Stanford University Press.

Martynyuk, A.P. and Ponikarjova, A.Yu. (2013). Когнитивно-дискурсивный инструментальный анализ сложноподчиненного синтаксиса англоязычного политического дискурса [Cognitive – discourse tools of the analysis of the compound syntax of the English political discourse]. *Kognitsiya, kommunikatsiya, diskurs. – Cognition, Communication, Discourse*, 7, 68–80.

Talmy, L. (1972). *Semantic structures in English and Atsugewi* (Ph.D. dissertation). University of California, Berkeley.

Talmy, L. (1977). Rubber sheet cognition in language. In: W.A. Beach, S.E. Fox, S. Philosoph (eds.). *Papers from the 13th Regional Meeting, Chicago Linguistic Society*. Chicago: Chicago Linguistic Society, pp. 612–628.

Talmy, L. (1982). The relation of grammar to cognition. In: B. Rudzka-Ostyn (ed.). *Topics in cognitive linguistics*. Amsterdam: John Benjamins Publishing, pp. 165–205.

Talmy, L. (2000). *Toward a cognitive semantics*. Cambridge (Mass.); L.: A Bradford Book, The MIT Press.